

حضور بانک‌های خارجی در مناطق آزاد و بانکداری برون‌مرزی

مثلاً می‌توان با میزبانی از بانک‌های خارجی از توان آنها برای پرداخت تسهیلات بسیار و بازهم بسیار کم‌بهره برای راه انداختن تولید استفاده کرد. قطعاً در دولت سیزدهم، چاره‌اندیشی‌ها برای این میزبانی و نوشتن پروتکل‌های مربوط به آن، شتاب بیشتر خواهد گرفت و پتانسیل مناطق آزاد کشور در این زمینه، بالفعل خواهد شد.

هفت منطقه آزاد ایران که هم‌اینک، فعال و اکتیو هستند، اروند، ارس، انزلی، چابهار، قشم، کیش و ماکو هستند که در کنار چند منطقه آزاد دیگر و تازه‌نفس، قرار است به‌عنوان یک ماکت کوچک، تجربه قوانین سازمان تجارت جهانی و اتحادیه‌های گمرکی را برای ما، شبیه‌سازی کنند. هرچند در طول سال‌های اخیر برخی قوانین از جمله تصویب قانون مالیات بر ارزش افزوده، صدای تجار و بازرگانان را درآورده است اما با کمی تأمل و هم‌افزایی می‌توان روی پتانسیل‌های مناطق آزاد کشور، حساب باز کرد. مخصوصاً منطقه آزاد چابهار که از تحریم‌ها معاف است می‌تواند پیشاهنگ حضور بانک‌های خارجی در مناطق آزاد ایران باشد.

حضور و فعالیت بانک‌های خارجی در مناطق آزاد می‌تواند ثمرات بسیاری داشته باشد. بانکداری برون‌مرزی (Offshore Banking) می‌تواند به‌عنوان نخستین و مؤثرترین گام اجرایی برای تحقق اهداف ضدتحریمی باشد. بر اساس تعاریف کلاسیک بانکداری برون‌مرزی، این بخش از بانکداری به عملیات بانکی‌ای گفته می‌شود که توسط یک بانک واقع در منطقه یا سرزمینی غیر از سرزمین اصلی که اغلب جزایر متعلق به دولت حاکم بر سرزمین اصلی به شمار می‌روند با اشخاص غیرمقیم و با پول خارجی و در مقیاس بزرگ انجام می‌شود.

این گونه مراکز اکنون عملاً به مراکز مالی بین‌المللی تبدیل و بعضاً نیز به همین عنوان (International Financial Centers) نام‌گذاری شده‌اند. در این مراکز، قوانین مستقل و متفاوت از سرزمین اصلی در زمینه‌هایی چون قانون نظارت بازار مالی، قانون تجارت، قانون مدنی، قانون قراردادها، قانون ورشکستگی، قانون داوری، قانون دادرسی، قانون استخدام، قانون مالکیت اشخاص، قانون تراست و قانون املاک و مستغلات حاکم است و نهاد نظارتی مستقل و خاص با اختیارات گسترده بر کسب‌وکار بنگاه‌های اقتصادی نظارت دارد و رشد و توسعه و موفقیت این گونه مراکز تا جایی بوده است که هم‌اکنون سهم عمده‌ای از دادوستدها و تراکنش‌های مالی بین‌المللی به مراکز مزبور اختصاص دارد.

این مراکز عموماً در کشورهایی تشکیل و موفق گردیده‌اند که در زمینه فضای کسب‌وکار، از رتبه بین‌المللی مطلوبی برخوردار و دارای نظام نظارت مالی یکپارچه (بانک، بیمه و بازار سرمایه) بوده‌اند. طی دهه اخیر، مرکز مالی دویی (DIFC) و مرکز مالی قطر به‌عنوان دو نمونه موفق از این مراکز در منطقه تأسیس گردیده و موفقیت‌های چشمگیری نیز داشته‌اند.

تقریباً اوایل سال نود و چهار بود که بخشنامه بانکداری برون‌مرزی توسط بانک مرکزی ابلاغ شد اما با وجود گذشت شش سال هنوز اتفاق قابل‌توجهی برای حضور بانک‌های خارجی به ثبت نرسیده است. به نظر می‌رسد باید با جدیدیت بیشتر ماجرای حضور بانک‌های خارجی برای دادوستدهای زمان تحریم موردتوجه قرار بگیرد.

منبع: چابهار تایمز

